

СТ А Н О В И Щ Е

от: професор д-р Росен Ст. Илиев – Институт по отбрана
„Професор Цветан Лазаров“, научна специалност „Информационни
технологии и киберсигурност“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност „Икономика и управление“ (Икономика на отбраната и сигурността) в Университет за народно и световно стопанство (УНСС).

Автор на дисертационния труд: *Цветомира Тодорова Пенкова*

Тема на дисертационния труд: *Моделиране на управлението при големи миграционни потоци*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1821/24.06.2025 г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Национална и регионална сигурност“ към факултет „Икономика на инфраструктурата“ на УНСС по научна специалност „Икономика и управление“ (Икономика на отбраната и сигурността) съгласно Заповед на ректора на УНСС № 1257/28.04.2025 г. Обучението е осъществено в докторантура на самостоятелна подготовка срещу заплащане през периода 07.04.2025 г. до 23.06.2025 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е структуриран в увод, три глави, заключение, приноси, литературни източници и приложения, като в него са включени и списък с използваните съкращения, терминологичен речник, списък на таблиците и списък на фигурите, в общ обем от 188 стр. (с приложенията).

Посочената библиография е от 94 източници, предимно на английски език от областта на изследванията по дисертацията.

Съдържанието на дисертационния труд съответства напълно на темата на дисертацията. Актуалността на труда е безспорна. Направено е задълбочено изследване на процесите, възникващи при големи миграционни потоци и са предложени възможности за моделирането им с цел противодействие на заплахите, произтичащи от движението на големи групи от хора.

Целта и задачите на дисертацията са правилно формулирани и съответно, добре развити и изпълнени в основната част на дисертацията.

От приложените литературни източници е видно, че авторката е добре осведомена и има нужната компетентност. Преобладаващата част от тях са от последните 10 години, което показва, че научните изследвания са съобразени със съвременните тенденции при оценка на миграционните процеси и начините за справяне с подобен род кризи.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Дисертационният труд на Цветомира Пенкова е разработен в необходимия обем и пълнота на изследване, а от неговото съдържание личи, че тя е много добре запозната с проблемната област и с възможностите за решаване на поставените изследователски задачи. Формулираните резултати в дисертацията са логично следствие от извършените изследвания в изпълнение на поставената цел – да се моделира, оцени и аранжира съществуващите сценарии, възможности, мерки и правила, за да се изгради концептуален модел за управление на големите миграционни потоци.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Приемам дефинираните от авторката резултати като развитие и обогатяване на съществуващите знания и приложение на научните достижения за решаване на важни практически задачи, свързани с управлението на големи миграционни потоци.

Проведения критичен анализ на политиката на България и Европейския съюз по отношение на управлението на миграционни кризи, както и направения сравнителен анализ на прилаганите модели в България и някои други европейски държави, дава основание на авторката да идентифицира ключови проблеми на управлението на големите миграционни потоци и задълбочено да развие предложения подход за координиране на органите и институциите, пряко ангажирани с регулирането, управлението, въздействието, ограничаването и действията по отношение на миграционните процеси, в един адекватен на реалностите

концептуален модел за тяхното управление. Приемам това за основен принос на авторката, който несъмнено би намерил широко приложение при оценка на възникнали ситуации и за търсене на възможности за справяне с миграционни кризи.

Считам, че дисертационният труд и получените в него резултати са лично дело на Цветомира Пенкова и са следствие от високата ѝ теоретична и практическа подготовка, както и от активната ѝ дейност при провеждане на научните изследвания в областта на дисертационния труд.

Не съм забелязал наличие на плагиатство в дисертацията. Стилът на изложение и логическата последователност на изказа ми дават увереност за безспорното лично участие на Цветомира Пенкова в приносната част на дисертацията.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Посочени са четири публикации, свързани с дисертацията, които представят получените резултати от изследванията пред научната общественост. Всичките са самостоятелни и включват съществена част от изследванията на авторката и постигнатите от нея резултати.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е разработен в съответствие с дисертационния труд и представя адекватно и в пълен обем постигнатите резултати.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам критични бележки по дисертационния труд и автореферата. Запознат съм с първоначалния вариант на дисертацията, представен на предварителната защита и съм дал своите бележки преди подготовката на окончателния вариант на дисертацията.

Препоръчвам на Цветомира да продължи по-нататъшната си работа по възникналите с написването на дисертацията идеи и да насочи бъдещите си научни усилия към задълбочаване на изследванията в избраната проблемна област, като резултатите от тях да публикува в престижни научни издания.

8. Заключение

Познавам Цветомира Пенкова от няколко години при съвместната ни работа по Национална научна програма „Сигурност и отбрана“. Личните ми впечатления от нейната работа са отлични. Тя е последователен изследовател, с богат професионален опит в областта на икономиката, отбраната и сигурността, проявяваща голямо усърдие и собствен стил при провеждане на изследванията в областта на научни си интереси.

Същевременно е скромен и възпитан човек с широка ерудиция, отзивчивост и професионализъм.

Разработеният дисертационен труд на Цветомира Пенкова е едно завършено научно изследване по актуален и важен проблем и по съдържание, обем и структура, според мен, напълно отговаря на изискванията, предвидени в Закона за развитие на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ) за присъждане на образователна и научна степен „доктор”.

От съдържанието на дисертацията, автореферата, изпълнението на процедурните изисквания по спазването на ЗРАСРБ, както и моите лични впечатления, ми дава основание да дам ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА на дисертациония труд „Моделиране на управлението при големи миграционни потоци” и предлагам на авторката, Цветомира Тодорова Пенкова, да се присъди образователна и научна степен „доктор”, по научна специалност „Икономика и управление“ (Икономика на отбраната и сигурността) в професионално направление 3.8 „Икономика”.

Член на журито:

.....

(професор д-р Росен Илиев)

Дата: 05.08.2025 г.

OPINION

**by: Professor Dr. Rosen St. Iliev – Bulgarian Defence Institute
“Professor Tsvetan Lazarov”, scientific specialty “Information
technology and cybersecurity”**

About: dissertation for the award of the educational and scientific degree **“Doctor”** in the *scientific specialty “Economics and Management” (Economics of Defence and Security)* at the University of National and World Economy (UNWE).

Author of the dissertation thesis: *Tsvetomira Todorova Penkova*

Topic of the dissertation thesis: *Management modeling in large migration flows*

Reason for submitting the opinion: participation in the scientific jury for the defence of the dissertation work according to Order No. 1821/24.06.2025 of the Rector of the UNWE.

1. Information about the dissertation candidate

The dissertation candidate studied under the doctoral program at the *Department of National and Regional Security at the Faculty of Infrastructure Economics of the UNWE in the scientific specialty “Economics and Management” (Economics of Defence and Security)* in accordance with the Order of the Rector of the UNWE No. 1257/28.04.2025. The training was carried out in a doctoral program of independent preparation for a fee during the period 07.04.2025 to 23.06.2025.

2. General characteristics of the presented dissertation work

The dissertation is structured in an introduction, three chapters, conclusion, contributions, literary sources and appendices, and it also includes a list of abbreviations used, a glossary of terms, a list of tables and a list of figures, in a total volume of 188 pages (with appendices). The indicated bibliography consists of 94 references, mainly in English, from the field of research in the dissertation.

The content of the dissertation fully corresponds to the topic of the dissertation. The relevance of the work is undeniable. An in-depth study of the processes occurring during large migration flows has been conducted and options for their modeling have been proposed in order to counteract the threats arising from the movement of large groups of people.

The goal and objectives of the dissertation are correctly formulated and, accordingly, well developed and implemented in the main part of the dissertation.

It is evident from the references attached that the author is well informed and has the necessary competence. The majority of them are from the last 10 years, which shows that scientific research is in line with modern trends in assessing migration processes and ways to deal with such crises.

3. Evaluation of the obtained scientific and applied scientific results

Tsvetomira Penkova's dissertation work is developed in the required volume and completeness of research, and its content shows that she is very well acquainted with the problem area and with the possibilities for solving the research tasks set. The formulated results in the dissertation are a logical consequence of the research carried out in fulfillment of the set goal - to model, evaluate and arrange the existing scenarios, opportunities, measures and rules in order to build a conceptual model for managing large migration flows.

4. Evaluation of scientific and applied scientific contributions

I accept the results defined by the author as the development and enrichment of existing knowledge and the application of scientific achievements to solve important practical tasks related to the management of large migration flows.

The conducted critical analysis of the policy of Bulgaria and the European Union regarding the management of migration crises, as well as the comparative analysis of the models applied in Bulgaria and some other European countries, gives the author grounds to identify key problems of the management of large migration flows and to thoroughly develop the proposed approach for coordinating the bodies and institutions directly involved in the regulation, management, impact, limitation and actions regarding migration processes, into a conceptual model for their management that is adequate to the realities. I accept this as the author's main contribution, which would undoubtedly find wide application in assessing emerging situations and in searching for opportunities to deal with migration crises.

I consider that the dissertation and the results obtained in it are the personal work of Tsvetomira Penkova and are a consequence of her high theoretical and

practical training, as well as her active activity in conducting scientific research in the field of the dissertation.

I have not noticed any plagiarism in the dissertation. The style of presentation and the logical sequence of the statement give me confidence in the undisputed personal participation of Tsvetomira Penkova in the contribution part of the dissertation.

5. Evaluation of dissertation publications

Four publications related to the dissertation are listed, which present the results of the research to the scientific community. All of them are independent and include a significant part of the author's research and the results achieved by her.

6. Evaluation of the abstract of dissertation thesis

The abstract of the dissertation thesis is developed in accordance with the dissertation work and adequately and fully presents the achieved results.

7. Critical remarks, recommendations and questions

I have no critical remarks on the dissertation work and the abstract of dissertation thesis. I am familiar with the initial version of the dissertation presented at the preliminary defence and have given my remarks before the preparation of the final version of the dissertation.

I recommend that Tsvetomira continues her further work on the ideas that arose during the writing of the dissertation and direct her future scientific efforts towards deepening the research in the chosen problem area, and to publish the results of them in prestigious scientific publications.

8. Conclusion

I have known Tsvetomir Penkova for several years through our joint work on the National Scientific Program "Security and Defence". My personal impressions of her work are excellent. She is a consistent researcher, with rich professional experience in the field of economics, defence and security, showing great diligence and her own style when conducting research in the field of her scientific interests. At the same time, she is a modest and well-mannered person with broad erudition, responsiveness and professionalism.

The developed dissertation work of Tsvetomir Penkova is a completed scientific study on a current and important problem and in terms of content, volume and structure, in my opinion, fully meets the requirements stipulated in the Law on the Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria (LDASRB) for the award of the educational and scientific degree "doctor".

The content of the dissertation, the abstract of the dissertation thesis, the fulfillment of the procedural requirements for compliance with the LDASRB, as well as my personal impressions, give me reason to give a POSITIVE ASSESSMENT to the dissertation work “Management modeling in large migration flows” and I propose the author, Tsvetomira Todorova Penkova, to be awarded the educational and scientific degree "Doctor", in the scientific specialty "Economics and Management" (Economics of Defence and Security) in the professional field 3.8 "Economics".

Jury member:

.....

(Professor Dr. Rosen Iliev)

Date: 05.08.2025